

Hvør verður lagnan hjá Elektron?

Nú tað er blivin ein veruleiki, at Sjóvinnubankin og Føroya Banki eru samanlagdir, er spurningurin um lagnuna hjá ELEKTRON meira aktuellur enn nakrantíð. Soleiðis sum stjórin í samlagda Føroya Banka hevur úttalað seg til fjølmiðlarnar, er ikki ætlanin at fara úr samstarvinum við BEC, um so er, fellur Føroya Banki við hesum deyðadóm yvir fyrirk-una Elektron í verandi líki. Eg fari tí at heita á bæði nevnd og stjórn í bankanum um at flyta alt virksemin til Elektron.

Tað almenna hevur sett milliárdir í figgingargrunnin, sum síðani hevur sett partapening, fyrst í Sjóvinnubankan og síðani í Føroya Banka. Hetta varð gjørt fyrri at bjarga samfelagnum úr einum totalum kaosi. Hetta er nú endað við, at vit hava ein banka, sagt verður, at hesin samlagdi banka verður betur førur fyrri at fremja bankavirksemi, landinum

Sjónarmið

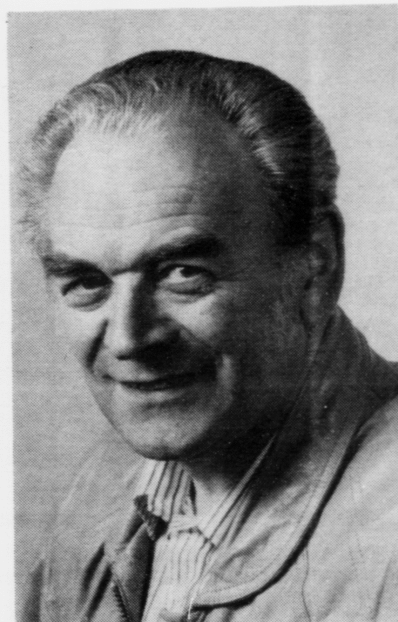
til frama. Hesum eri eg ógvuliga ivasamur í, fari hóast tað at ynskja bankanum góðan byrd fram-yvir.

Men eitt er vist, hesin bankin kemur at hava eitt ótrúliga stórt vald á øllum vinnulívinum, hvussu og á hvønn hátt hetta skal mennast aftur og á øllum samfelagnum sum heild, tí tað verður bert tann eini bankin at figgia virksemin. Hóast sparikassarnir kunnu figgia alt virksemin nú nýggj sparikassa- og bankalóg er sett í gildi, hevur stjórnin í Føroya Sparikassa sagt, at teir fara at vera ógvuliga varmir á hesum øki. Tað verður sagt í einum sílkum tóna, at tað verður heilt avmarkað hvat teir figgia, tað verður bert í sílkum føri hvar teir ikki kunnu siga nei.

Tí kemur bankin at

hava eina enn størri ábyrgd av vinnulívinum.

Tá nú tað almenna hevur sett seg í stóra skuld fyrri m.a. at bjarga bankunum, er tað ikki fyrri at bankin skal vinna mest møgulegt av peningi. Hetta fekk ein varhugan av, tá Astrup Hansen segði við ein tíðindamann »at nu skal vi til at drive bankvirksomhed«. Bankin er ein neyðug fyrirk-una í einum framkomnum samfelag og hevur leiðslan ábyrgdina av at virksemin verður eitt hóskandi avkast. Men bankin hevur sanniliga skyldu til at vera við at menna samfelagið. Skulu vit framyvir hava eina EDV fyrirk-una og menna hetta virksemin, er neyðugt at bankin er við í hesum menningararbeiði. Eg mæli tí til, at tað verður sett sum eitt krav frá al-

mennari síðu, at bankin sigur sáttmálan við BEC upp og greiðir teimum frá, at bankin kennir tað sum sína skyldu at menna Elektron. Eg eri í hvussu so er ikki í iva um, at bankin verður líka væl ríkin við at brúka fyrirk-una Elektron.

Eg meti at hetta er so týðandi fyrri samfelagið, bæði um arbeiðspláss og menning av EDV-virkseminum, at eg mæli til, at um bankin ikki gongur hesum kravi á møti, so verður rætturin at avgreiða útgoldna løn um skattaskipanina tikið frá bankanum.

Hvørjar vóru so orsøkirnar til at táverandi Føroya Banki fór til fyrirk-una BEC? Eg havi hugsað um henda spurning og eri komin til ta niður-støðu, at hetta var tað sama stórheitsvanvið sum hendi í 80'árunum, sum førði til m.a. bankakreppur og at landið er í tí støðu, tað er í dag.

Tað er eingin loyna, at táverandi stjórnin í Føroya Banka var upphavi til hesa flyting av EDV-virkseminum, hóast hann tá sat sum formaður í nevndini fyrri Elektron. Hetta skifti kostaði óivað fitt av peningi. Um hesin

peningur hevði verið brúktur til at menna Elektron við í staðin, hevði tað verið munandi betri fløga.

Føroya Landsstýri skal nú seta ein lim í nevndina í Føroya Banka, tað eru triggir almennir stjórnar í uppskoti. Eg fyrri mín part eri ógvuliga vónsvikin av at okkara fólk í landsstýrinum ikki hava tosað við tingmanningina, áðrenn henda avgerðin er tikið, tí eg eri onga løtu í iva um, at vit kunnu finna trý evni, sum eru líka væl skikkað til hetta starv sum hesir triggir almennu stjórnar. Samstundis er tað ógvuliga umráðandi at hesin nevndarlímur gongur fult og heilt inn fyrri at bankin í framtíðini kemur at brúka Elektron.

Serliga ein av okkara fjølmiðlum hevur gjørt nógv burtur úr tí vánaligu støðu, vit eru komin í, og hevur vílkað sær í øllum tí negavita, ið hugsast kann. Eg vóni tí at teir fara at brúka líka nógv orku í hesum málinum, sum hóast alt eisini snýr seg um at varðveita og økja um arbeiðspláss, tí tað er einki, sum talar fyrri tí, at tað er rætt at út-flyta arbeiðspláss tá tað er óneyðugt.

Heini Johansen,
tingmaður

Oljuríkidømið mist við ES-limaskapi

Sera nógv bendir á, at oljuríkidømið við Føroyar er veldugt, og sambært ST-resolútionir og fólkarrættin er hetta ríkidømi okkara. Føroyar kunnu gera seitt av heimsins ríkastu londum. Oljan kann longu vera funnin um 2 ár. Við ES-limaskapi er hetta ríkidømið mist.

Bjarti Mohr varð spurður um ymiskt í Sosialinum fyrri nøkrum døgum síðan. Hann talaði mest um ES-limaskap. Um møgulegt oljuríkidømi við Føroyar segði hann, at hetta broytti ikki støðu okkara, tí oljan kom ikki at vera nokk at liva av.

Hetta er ørvitistos av eini aðrari verð. Veruleikin er tann, at finna vit olju við Føroyar í somu nøgdum, sum hon verður funnin í Hetlandi, so gerast Føroyar eitt av heimsins allar ríkastu londum roknað pr. fúgva.

Tí sambært fleiri ym-

iskar ST-resolútionir, eru tað vit og bert vit, ið hava rætt til og eiga hetta tilfeingjið, tí vit kunnu roknast sum fólk ella tjóð við egnum máli, mentan, søgu og landi.

Veldugt oljuríkidømi við Hetland, men ikki til hetlendingar

Júst nú er funnin ein nýggju oljukelda beint við miðlinjuna millum

Føroyar og Hetland, og hon er upp á 800 milliárdir litrar. Virðið av hesi keldu er við framtíðar oljuprisum lágt mettum 600 milliárdir kr.

Men hetlendingar koma ikki at fáa nakað burtur úr hesum. Teir framleiða nú olju fyrri eini 40 milliárdir kr. um árið, men teirra partur er 350 milliúnir í skatti til landskassa teirra og 900

arbeiðspláss. Allar milliárdimar í skatti og avkast og túsundir og aftur túsundir av arbeiðsplássum fara til Stóra Bretlands.

Vit eiga oljuna / kann vera funnin um 1 ½-2 ár

Men tað er ikki soleiðis, at vit skulu fara undir oljuvinnu. Vit eiga oljuna sjálvir, og vit skulu fáa avkastið sjálvir. Og tað verður so stórt, at Føroyar kunnu gerast eitt »supersamfelag« – eitt av heimsins allar ríkastu londum – møgulega sum Kuwait ella Brunei.

Hetta kann koma at skapa møguleikar fyrri arbeiðsplássum, inntøkum og samfelagsmenning í Føroyum í ein mun, ið fyrr ikki er kent her. Hetta kann koma at broyta alt í Føroyum, og gera landið nógv meira áhugavert og ríkari bæði á ein og annan hátt. Og hetta liggur beint fyrri framman. Oljukeldur kunnu við hepn verða

funnar á føroyskum øki, áðrenn 2 ár eru liðin.

Men hetta vil Bjarti Mohr ikki skilja, tí kastar hann torvmold í eyguni á føroyingum við síni ørvitistalu.

Oljuríkidømið mist við ES-limaskapi

Men fara vit upp í ES, so verður tað sum í Hetlandi. Tá gerast vit ein danskur landslutur í ES við sama status sum Hetland, ið er enskur landslutur í ES.

Og tá koma Danmark og ES at eiga oljuna, og teir koma eisini at fáa alt avkastið. Og tað kann verða nógvur milliárdir – ja nógvur hundrad milliárdir.

Og rollan hjá føroyingum verður akkurat sum hjá hetlendingum í dag.

At hjálpa eitt sindur til og hyggja at, meðan hinir telja dollaramar. Soleiðis er at vera koloni uttan frælsi.

Oljukulies

Tað ganga nakrir skitnir

bengalar uppi í Persaragolfinum og arbeida fyrri lága løn fyrri arabaramar – draga slangur og annað. Oljukulies verða teir eyknevndir. Tað er eftir øllum at døma ta rolluna, Bjarti Mohr og hansara líkar ímynda sær, at føroyingar skulu útfylla í eini framtíðar oljuvinnu í Føroyum. Somu trælar sum teir altíð hava verið.

Jóannes Eliassen